

kát erősítettek. Szalmát tettek bele,

erre jött a többi ágynemű.

kunét a vasúti töltés melletti mélyárok:

*Á kunéton mēnt, à vonát szömbé
jüt, de nem is húsza bé à szömit.*

kurcina sült szalonna, szalonnából sült tepertő.

kuszota rövid, kurta: *Ojá kuszotá
szoknyáoja van enek a láonnák, mind
ki vān āz inā.*

kuszter gyér, rövid hajú.

kuszturá kicsi: *Kuszturā bicsákjā vān,
belémén à zsebjébe.*

kutyi a nád fiatal hajtása.

kuvigáol 1. a kuvik madár ilyen hangot hallat 2. a kuvik hangját utánozza.

kuzmou odaégett étel.

kühicöl (-öl) köhécsel.

különöz (-öl) különködik. *E mindig
ú különöz, sohase ács csinyáoli amit
a máosik.*

PENAVIN OLGA

Szamoszegi szójegyzék*

cábér gondviseletlen, kóbor, tilosba járó; prostituált: *Hát mid gondōsz,
ha má cábérba jengette, van ű neki
gonygya rá? Jóuzsi bátyám is panaszkodot,
hogy valami cábér megdézsmátja
lucèrnáját. Asz hiszed nem ojjan
cábér Zsuzsi jis; csötörtök este jis
Sányi jöt ki jū tülle, osz még van
aki mentegeti.*

cábérkodik szajhaskodik, erkölcstelen életet él: *Alig nőit mék ki ja puja
pendèjbū bosz má joc cábérkodik a
legnyekkē, domborodik is má ja
kötőjje jelején az eredmén.*

cé disznó hívogató szó (csak ismételve): *Hijábā mondom ennek a
büdös malacnak, hoty cé, cé, mék se jön
ki jaz őulbū.*

cédulaház épület a vásártéren, hol a jószágok járatlevelét az új tulajdonos nevére írják: *Akkòr mennyünk
át a cédulaházba, oszt irassuk át a
Cifrát qz én nevemre!*

cefre pálinkafőzéshez összegyűjtött

poshadó, erjedő gyümölcs: *Most osz
van elék szilvacefre, de iszunk is ety
kis jóū pájinkát a télen.*

celefánt celofán: *A befőüstöt szokjuk
celefántā lekötözni.*

cément 1. cement: *Ez a fāl nem megy
le biztos egy néhány esztendejig,
mèr cémentet is tettem a mältërbe.
2. homok és oltott mész híg keveréke,
mellyel az új falat először meszelik le:
Mi homokos mésszē meszelünk
előbb, ez a cément.*

cémentes 1. cementtel kevert: *Cémentes
mältèrrē vakötuk a falat. 2. mész és
homok híg keverékével meszelt:
Ezem mektapad a szinezés, mèr
cémentes az alapja.*

cémentez homok és oltott mész keverékével meszeli a falat: *Eléb le
kē cémentezni, őut mek szinezni.*

cénka a disznó gyermeknyelvi neve: *Gyere
Pistikém, nézzük meg a cénkákāt,
abbū lesz a jóū husika télen.
ciberéz* lekvárfőzéskor a hígra főtt

* Vö. MNyj. XIII, 161—72.

- szilvát rostán átpasszíroz, hogy a mag ne legyen a lekvárban: *Nem jóul ciberészté, sok mag van a lekvárba.*
- ciberézés a szilvának maggal együtt történő folyékonnyá főzése: *Ha ja ciberézés megvan, hozok fát a süritéshe.*
- cifra 1. tarka: *Szép cifra ez a virág, de jén jobban szeretem, ha jety színü.*
2. túldíszített: *Ojjan cifra bot vóut a kezébe, hogy emehetet vóuna vele ja vásárba bohócnak.* 3. pirostarka tehát neve.
- cifráz 1. tarkára fest: *Nem tom honnét tanúta, de nagyon szépen tuggya ja falat cifrázni.* 2. játékosan színezi az énekhangot: *Hallot hogy cifrázza ja nóutát, még a színés se csináná különbüll.*
- cigámmogyoróu mogyoró nagyságú, tüskés bogyókat termő, magas szárú gyomnövény.
- cigánkodik 1. hízeleg: *Erigy má tüllem, ne cigánkogy mindég.* 2. kér, koldul: *Ojjan szégyentelenül cigánkodott itt ez a Júcsa, hocs csak attam neki ety főüzet paszújt.*
- cigeretta ua.
- cigerettázik ua.
- cihòl 1. kő vagy porcelán összeütögetésével szikrát hoz létre: *Levèrtek ety telefompipát, oszt azóuta csak a porcellányávā cihōja jez a puja ja szikrát.* 2. a nyulat felvert kutya jellegzetes jelző hangot ad: *Cihòl má. Vajom mekfogja-jé ja Bundi a nyulat.*
- cijénázik (ritka használatú) ciánozik: *Pesrú hozott ez a jám valami óucska hommít, osz poloska vóud benne.*
- Szalkárú jöttek ki, úk cijénászták ki ja házbú.
- cikèrmányos bonyolult, komplikált: *Cikèrmányos ety szerkezettye van ennek a gépnek, mèr még Gyula bátyám se tutta mekcsináni, be kellett vinni Szalkárq.*
- cinedóurija a népi gyógyászatban használt növényféléseg.
- cinkos 1. barát: *Ez a köjök megénn összecsoüditette ja cinkosajit a kèrbe.* 2. bűntárs: *Cinkosa jis vóut a bicikli tólvajnaq, de ja rendőürség éfokta mind a kettőüt.*
- cinkoskodik barátkozik, barátokkal szórakozik: *Nem szeretem, hogy ez a fiju jörökké csak a Laji fijávā cinkoskodik.*
- cip-cupp 1. a csók cuppanását utánzó szó: *Na cip-cupp osz szájunk fèfele, mer indull a vonat.* 2. a híg sárban való járkáláskor a lábbeli hangja.
- cirippel hangot ad (a tücsök): *Cirip-pének mán a tücsök.*
- cirmos 1. macska (becézve): *Mijjen hizèlkedőü ez a kic cirmos.* 2. macska név: *Édes, a Pityu meg a Cirmos ety patkánt fogott az óulba.*
- ciru ~ cirō (Ósz.) cirok: *A tengeri köz-zé szoktunk mindég ety sòr cirut is vetni seprünek.*
- cobák ~ cubák nagy, csontos hús darab az ételben: *Ojjan cobákokat rakott anyád ebbe ja levezsbe, mint a két öklöm.*
- cohóu kutya riasztó szó: *Cohóu te! Még mekharapna jez a kutya.*
- coki kutyaüző szó: *Coki nye! Ez a dök se tud máshon lenni csak az ember körü.* Sz. *Nekec coki, ha jém beszélek:* te hallgass, ha én beszélek (durva elhallgattatás).

condra szajha, erkölcstelen életű: *Maribul is condra let mijóyta városom van.* 2. rendetlen öltözetű: *Öütöz má másik ruhába, ojjan condra vagy igy, mint ec cigán.* 3. rossz, viselt ruha: *Eszt a condrát meg ē fogom égetni, hogy ne vet többet magadra.*

cövek cölöp, karó: *A fene jette vóyna meg eszt a bolondos Jóuskát! hát nem kitörte ja rekeszbü ßa cöveket, mikor a kutya mektámatta.* Sz. *Ál, mint a cövek.* (biztosan áll).

cövekél cölöpöt, karót földbe ver: *Mámma csak cövekētem, hóynap meg oszt rekesztek.*

cufla bél, belsőszerv, szufla: *Kitaposom a cufliját! Még a cufliját is megették a kutyák.*

cugg léghuzat: *Ted be jaszt az ablakot, mēr széjjē szakad a fejem ettül a cugtú!* Sz. *Jóu cugja van a torkánqk* (az italt gyorsan megivóra mondják).

cuggos 1. léghuzatos: *Mindeg beteg vagyok, ha jēm fejek, mēr cuggos ez az óul.* 2. gumibetétes (cipő): *Mos jóu neki jegy disznóubūr habdák is. Bezzek hadnagyoskodása idején, cuggozsba feszített.*

cukkól 1. bosszant, idegesít: *Minek kē mindék cukkōni ja kissebbet?* 2. biztat, rávesz vmire: *Addik cukkōta Jani, hogy belement ű ßis abba ja márhaságba.*

cukòrvirág begonia: *Mi csak cukòrvirágnqk monygyug, de jaszt monygyák ezek a puják, hogy begóunija jannak az igazi neve.*

curikk hátra, vissza: *Curik te, az is-tenlovát q fejednek. Nem birom ecs cseppet hátrép huzatni vele jeszt a szekeret.*

curikkól hátra felé megy: *Csak uc curikkól, ha jaz ostornyèllē jaz órárg verek.*

cürhöl 1. megeröltetve, de kevés haszon reményében dolgozik, gürcöl: *Cürhötünk egész nyáron látástú vakullásig, oszt alig vam meg a betevőünk.* 2. pirongatva, de eredménytelenül nevel: *Hijába cürhölöm eszt a fijut, nem ér ennek semmit.*

cürhöüdik eredménytelenül kínlódik vmivel: *Cürhöüthetek ém magamba, ha jezek nem seggitenek ecs cseppes se.*

csácsog veszekedve kiabál, bizonygat (főleg nő személy): *Mics csácsoks itt? Erigy dóugodra, nincs ebbe neked beleszóllásod.*

csádé idomtalanul nagyra nőtt gyom- vagy kultúrnövény (olykor a vékony és magas termetű emberre is mondják): *Ez a sok esőü ßosz mekcsinátq. Ojjan lett a tengeri, mint az erdőü, még ijjen csádé sose vóut. Micsoda jecs csádé jembēr lett ebbül a Laji fijábú.*

csajtós rendetlen öltözetű: *Vehetné fē má jegy másik ruhát, mer ebbe csajtósav vagy a hencidaji kürvátú.*

csalamádé 1. sűrűn, takarmány céljára vetett kukorica: *A kērtet az idén csalamádévā vetettem be, had legyen a jóuszágnqk mit enni ja nyáron.* 2. uborka, zöldpaprika, hagyma és káposzta keverékéből álló vegyessaláta: *Nyóuc üvek csalamádét tettem ē téllére.*

csalapáll kézzel-lábbal kapalózik, csapol: *Ne csalapáj qnval a kanállā jaz órom előüit, mer a kezedre huzok.*

csálé az ígás szarvasmarha balról jobb-

ra való terelésére szolgáló szó: *Csálé Virág, hàjsz ide Bözsi!*

csáléra jáll félrebillentve áll (pl. kalap a fejen): *Imre komám má beszipkázot, mèr nagyon csáléra jáll a kalapja.*

csálás baloldalra fogott szarvasmarha: *A Virág a csálás, a Bözsi ja hàjszás.*

csámborog céltalanul, tétovázva jár-kál: *Az egész napot è kè neki csámborogni, uty hogy nem csiná semmit.*

csámeszél a tutajhoz hasonló csámesz nevű eszközön közlekedik: *Mikor a Falufok kijöntöt, mi jegész nap a legelőün csámeszétünk. Ójjam vout a legelőü akkòr, mint ety tengèr.*

csapóú a folyó éles kanyara kövel kirakva a vízmosság miatt: *A csapóúná dúgogzik ez a rossz köjök, osz mindék fétem, hogy eccer a vizbe fú.* 2. Az östor szösszel vagy raffiával kifont vége, ami erős pattogó hangot ad: *Ez a tekergőü má megén èvitte ja szöszt az ostórjáho csapóúnak.* 3. aratáskor a kasza nyelére kötött meghajlitott vessző, mely egyenletesen fekteti le a búzát: *Kicsi ja csapóúja jennek a kaszánk, oz deregba tóri ja buzát.* 4. egy fajta gyerekjáték.

csarambukòl botladozva, elgondolkozva jár: *Ocs csarambukòt az uton, osz majd elütötte jeggy óútóú.*

csárog kéretlenül, nagy hangon beszél: *Te csak ne csárogj, akkò beszéj, ha kérdeznek.*

császkáll csavarog, tekereg: *Egész nap csak császkál, nem csiná semmit.*

csatak 1. harmat, lucskos, kast: *Hat szikkaggyom még ety kicsit az a csatak, mèr merőü viz lesz tülle ja ruhád.* 2. vastag szárú növények tarló-

ja: *De jistentelen csatakja van ennek a garádicskóúrúnak.*

csatakos ~ csatikos 1. lucskos, vizes a harmatos, vagy ázott növénytől: *Még a gatyám is csatakos lett ettül a lucèrnátú.* 2. tarlott: *Vigyázz azon a csatakos főüdöm, mèr megdöfi a csatak a lábodot.*

csatrang 1. törés után visszamaradt csonk: *Firészèjüek le jennek az ágasnak a csatrangját, mer északassza ja ruhát, ha belejakad.* 2. (tréfásan) apró termetű: *Ez a kics csatrang meg mit akar itt?*

csatrangos 1. rendetlenül öltözött: *Aggyá járra ja pujára valamit, ne legyen ojjan csatrangos.* 2. letördelőzött, csonka: *Nagyon csatrangos lett ez a kis fa ja vihar óúta.* 3. szarcsimbókos: *K. Csatrangos seggü.*

csává 1. gabonafélék vetőmagjának rézgálicos gombamentesítő anyaga: *Ha kiszettem a buzát a csávábü, megyünk vetni.* 2. baj, kellemetlenség: *Csak osz csávábü ne kerüj mi-jatta.*

csáváz vetőmagot gombamentesít rézgálicban: *Èn csávázom a buzát, te mek készidzs előü ßa vetőügèpet.*

csebèr kisebb edényfélesek tréfás neve. Sz. *Csebèrbü vedèrbe.*

cseccsent 1. csicsereg egyet a madár: *Ocs cseccsentet valami, valami madár.* 2. fingik: *De büdössecs cseccsentettè.*

csecserèll 1. nőt tapogat: *Èrzsics csecserèlli ja szèmbè.* 2. pizsmogva bábrál vmivel: *Ène csecserèj annyit avval a székkè.*

csecsesrádijóú asszony, aki sokat pletykál (tréfásan): *Eszt is lejatta má ja csecsesrádijóú.*

csederint erőteljesen üt egyet: *A nyakat közzé csederintek, ha jē nem mensz innét.*

csekēj 1. sekély, nem mély: *Mos csekēj a Szamos, térgyik se jēr a vize.* 2. kevés, nem sok; bagatell: *Ezer a csekēj dologér csak nem veszünk őszsze.*

cseki (csak birt. sz. raggal) hím állatok nemiszerve.

csëlleng 1. lézeng, kódorog: *A kèrt alat láttam csëllengeni.* 2. ritkásan van (gyümölcs a fán): *Rossz a szülvatermés az idén. Csak itt-ocs csëlleng a fán ety-két szem.*

csemeg a lábbelibe ment víz hangot ad: *Teli van a bakkancsom vizzē, hallot hocs csemeg.*

csempesz 1. csempész, határsértő: *Mindék fognak ē csempészeket a határon.* 2. csempéző, falburkoló: *Csempész lett a fíjubū, az is jóū foglalkozás.*

csēnáll (Ósz.) csinál: *Mics csēnász má megēnn?*

csendit két haranggal egyszerre harangoz temetésre gyülekezőt: *Igyekezünk, má csenditenek.*

csenyevész csenevész, rosszul fejlődő: *Rossz ez a főüd, csak csenyevész benne ja vetemény.*

csépél 1. hüvelyest ütéssel kifejt: *Hőūnap lehet a paszūj csépēni.* 2. üt, ver. *Enni jis kē jadni ja pujának, nemcsak örökké csépēni.* 3. cséplőgéppel csépel (ritka, finomkodó használatú): *Csak jövőū héten tudunk csépēni, akkō lez gép.*

cséphadaróū kézi cséplő eszköz.

csepp 1. csöpp, vízcsöpp: *Három csepp vóūt ez az esőū csak.* 2. kicsi: *Ennyi cseppet acs csak nekem?* 3. ala-

csony: *Pici Lajinak hijták, mēr nagyon csepp embēr vóūt.*

csepű ~ *csepő* (Ósz.) csepű, kóc, rossz minőségű szösz: *Estenkēnt én a csepűt szoktam sodörni, hogy mire ja szüvés lessz, az is kēsž legyen a pokróūcho.*

cserepesedik repedezik: *Cserepesedik, repededdzik csak a főüd ebbe ja naty szárasságba.*

csērkesz 1. régi ifjúsági szervezet tagja: *A füzezsbe szoknak minden nyáron táborozni ja csērkeszek a régi jidőūbe.* 2. kóborol, barangol: *Ocs csērkesznek a puják q kèrt alatt.*

cseszlet ~ *csesztet* öregesen, lábát a földhöz súrolva megy: *Hova cseszletē má megēn?*

csészni a szekér tengelyének végén levő védő kupak: *Ved le jelébb a csésznit te hóūjak, ha kenni jakarod a szekeret!*

csiccsent 1. csettint egyet a nyelvével, kifejezve vele meglepődését, elismerését: *Ēre ja bőra josztán csiccsenthecc.* 2. fingik: *E szār vóūt mikōr megetted is, ojjam bűdössecs csiccsentettē.*

csicsóū 1. élénken tarka, rikító, nem harmonikus színekkel tarkított: *Haláttqđ vóūna, hogy ez a Zsuzsi mijjen csicsóū ronygyot szedet magárq, röhöktē vóūn rájta.* 2. ízléstelen: *Ne ved meg eszt a kövezsdijeknek valōū csicsóū βanyagot.*

Csicsóūné az ízléstelenül öltözött, túlcicomázott nőre mondják: *MékSári jics Csicsóūnéét jáccik má?*

csicsog 1. csemeg.

csidit csendesít, csitít, nyugtat: *Hijábq csidítottam óúrákig, csag bőūggōtt. csihéssé tesz Sz.-ban megbolondít,*

- idegbeteggé tesz: *Hóucs csihéssé tesz ez a rosszaság.*
- csihòl* 1. követ acéllal kitartóan összeütöget, hogy szikrát nyerjen: *Régen acéllá csihõtuk a tüzet.* 2. idegesítően összedörzsöl vmit: *Maz istennek csiholod örökké jaszta a platot, má borsóúrkás a hátam tülle.*
- csiklik* csiklandik: *Édes, monygya Pityunak, hogy ne piszkája ja tálpat, mèr csiklik.*
- csikóupóur* ~ *csikóuspóur* fekete lemezből készült régi típusú konyhai tűzhely, melynek a sütő része hátul kiemelkedik.
- csimbóuk* csomó: Sz. *Csimbóukra vóut akkòr mék kötve jaz inge* (gyerek volt). 2. apró, kicsi: *Erigy má jinnét te csimbóuk! Hát te meg mit akársz itt?*
- csimbóukostészta* leves-féleség, melyben csomóra kötött tészta van: *Tennap rájértem babráni vele, osz főjštem a pujánk ety kics csimbóukostészta.*
- csimpájkóúddzik* kézzel-lábbal fölkapaszkodik (pl. kocsirúdra): *Megédemétet, hogy a hátadra vèrt az ostorrá Laci bátyád. Minek csimpájkóúddzò ßa szekerére.*
- csinár* ~ *csenár* (Ósz.) csalán, *Urtica dioica*: *A kis kacsánk vaktam ety kics csinárt, oszt ugy összemarta ja kezemet, hocs csak ugy ég.* Sz. *Job let vóna, ha ja csinárq rázom: kár volt nemzeni.*
- csináracsattoktatóu* apró énekes madár, mely a csalán és más magasabb szárú gyomnövény között szeret fészkelni, hangja pedig csattogásszerű.
- csinnya* (csak birt. sz. raggal) vájat a hordókon, melybe a fenék rész illeszkedik: *Kikòrhatt a csinnya jennek a hordóunak azér ereszt.* 2. szövésnél használt *vetőü* része, egy lécs, két kiálló pálcával, melyre a fonalat keresztesen rácsavarják.
- csipa* 1. a szem sarkában levő váladék: *Türüt ki ja csipát a szemedbü.* 2. a fák kérgén kicsurgó gyantaszzerűség, mézga: *Puja korungba leszettük a szilvafáru ßa csipát, oszt aszt et-tük.*
- csipákòl* csipog (pl. csibe vagy madárfióka): *Ocs csipákol a jugba ja kis vereb.*
- csipás* 1. szeme sarkában váladékot viselő: Sz. *Ojjan a szemed, mint a sasnag, de nem ojjan éles, hanem ojjan csipás.* 2. mézgas (pl. fa): *Nem sokájig él ez a kisz szilvafa, mèr nagyon csipás minden ága.* 3. gyerek, kis-korú (átv. értelemben): *Eszta a kics csipást is magaddá hozod?*
- csipeg* csőrével szedeget (a csibe): *Óu ßa drágák! Néz má hocs csipegik a kását!* 2. rossz étvágyal eszik: *Valami baja van ennek a jánnyak, csak csipegi jaz ételt.*
- csipeget* 1. csőrével szedeget: *Még a disztóu ßóráru is lecsipegetik a kòrpát ezek a csirkék.* 2. rossz étvágyal eszik: *Mámma má csipegetet valamid, de nincs üneki jóul a gyomra.* 3. körömmel apró darabokra tép: *Mire észrevettem, az abrosz röttyát csipegette, de jójjan csunyan letébdeste, hogy másikat ké rá vèrni.*
- csipegetettészta* levesféleség, melybe a meggyúrt tészta körömmel csipegetik bele: *Hirtelenébe jety kics csipegetettészta főjštem, anna nem ké bajlóúdni ja nyúogatássá.*
- csirajóuszság* meddő, nőstény szarvas-

marha, melynek borja nem lehet: *Ha bõrnyut akársz, mek fejlõis tehenet, ne ved meg a Sanyi tinõját. Csirajõuszág a.*

csiráz növényi csirát letõrdel (általában burgonyáról): *A héttem mek-csirázzuk a kolompért, mër jövõü héten vetni kē.*

csirázgaluska (elavult szó) nyersen reszelt burgonyával gyúrt, galuskának szagatott tészta, amit fõve, paprikás, hagymás zsírral fogyasztanak.

csirittya bozót, cserje: *Beszalatt a csirittya közzé, onnét pék ki nem hozod, mē letépi rullad a ruhát.*

csõulent zsidósan készített babfõzelék, sólet: *A vém Mõuzsi zsidóuná puja-koromba sòk csõulentet ettem.*

csõülnak (ritka használatú) csónak.

csopõrt 1. emberek kisebb vagy nagyobb társasága: *Délután csopõrba verõjittünk, oszt átmentünk Panyolára ja kõrcsmába.* 2. közösgazdaság, termelõszövetkezet: *Kilenszászhatvan õuta jaz egész falu ba csopõrba dõugozik.*

csõuré 1. szegény, szerencsétlen: *Hát ojjan csõuré vaty, hogy még ety pohár bõra se telik? 2. meztelen, póre: Te kics csõuré ne jerity ki jaz udvára, mër, mer emõrog a kutya ja põszõrõüddē, ha megláttya.*

csõrgõu az ereszról lecsõpõgött víz által kimosott barázda az épület mellett: *Most osz vóut esõü, ba csõrgõuba még midég áll a víz.*

csõüva 1. vakondtúrás nagyságú földkupac, ami az egymástól barázdával el nem választott földek határjelölésére szolgál: *A csõüvát ekapátta, osz vaty két lépæssē jodább egy*

másikot huzot, mintha nem venném észre. 2. szalmatekerics tûzgyújtás céljára: *Csináj mán ecs csõüvát, oz gyücs alá jannak a másik csomõu lomnak is!*

csõhõg ~ *csõhõg* üzemelés közben hangoztat a gép: *Mán a szomszédba csõhõgõtt a Tisza gépje, de mi még akkõr hõrtuk a buzát.*

csõüir 1. madárfélék szarus szájrésze: *Õgy belevágott a kotlóu ba csõüirivel a kezemfejjébe, hoty kisèrkett a vér belõjülle.* 2. száj (tréfásan vagy mérgesen): *Fog be ja csõüirõd, ne pofázz annyit!*

csõrtet nagy, csõrõmpõlõ zajjal megy: *Ucs csõrtet végig az uccám, mint eggy átāhalál.*

csõszõg lábát földhöz súrolva jár (fõleg öreg): *Hát Pista bátyám hova csõszõg eccer? — Megyek fijam ety kizs dohányér a bõudba.*

csudafa maszlag, *Datura Stramonium*: *A verem meget mindék kikél ecs csomõu csudafa, pég ojjam bûdõs, mint a dõg, meg asz monygyák, hogy mér-ges is.*

csukõu retesz, tolózár az ajtón, kapun: *A csukõujávā kē bezárni jaz ajtõut, nem csak kelincsibe, mër māj bejõm valaki.*

csü ~ *csõ* (*csüt* ~ *csövet*; *csük* ~ *csõvek*)
1. kályhacsõ: *Füstõl ez a spõur, ü csüt kém venni, mer e mán elégett.*
2. bab, borsó hüvelye: *Ecs csü sincs azonn a naty kam paszujon. Várjá még a borsõüvā, nincs még abba szem, csak csüje van.*

csüddzik csövet kezd növelni (bab, kukorica stb.): *Mikõr másoggyára kapátuk a tengerit, māj csüddzõtt.*

csühõgõü (lekicsinyelve) cséplõgép:

Őcsosvárú bis szokot jönni jety kics csühögöü gépèlni.
csühöl üt, ver: Samu részeg megén, oszt ucs csühöli jaz ásszont, ahöcs csag birja.
csüll ~ csöll (Ósz.) fonalat csévé! szövéshöz: Nem bánám ha csüllené ety kicsit. Semmire se haladok a szüvéssé, ha jaszt is nekem ké csináni.
csüngöüje (csak birt.sz.raggal) férfiak nemi szerve: Kiláccik a csüngöüd, gomböd be ja nadrágod. Tk. Szöüröss a csüngöüt kivánnya. Mi ja? — Macska meg a kölbász.
csürhe 1. disznónyáj, konda: Mit mond a kis malac, ha jön haza fele ja csühérü? — Áprillililis, áprillililis. 2. utolsó, alja népség: Hát te szóüba jász qvval a csürhév?
dácsöl hangoskodva mulat: Od dácsol a Szövetkezet körcsmájába mán ety félnapja. Sz. Dácsot jár: részegségében vagy mérgében eszeveszetten ugrál.
dagaszt 1. kenyér vagy kalácstészta! készit: Megyeg dagasztok, hóünap kenyérsütés lessz. 2. dagasztó mozdulatot végez a hízelgő macska: Esszem meg a kis pofáját, nesz hogy doromból meg dagaszt!
dágvány lábbal letiport vetés, szétaposott szalma, trágya, sár stb.: Dágvánnyá teszitek aszt a szálmát a csuszkállássá te! Nem jöttök onnét a pèrcenn é!
dágványól tapos, tipor: Csag dágványöja ja jóyszág qaszt a takármánt. Minek tetté jannyit elibe?
dákóü férfiak nemi szerve: Sz. Dákóü neked öcsém! Kap be ja dákóümot. dáma jól öltözött, de rossz erkölcsü

nő: Ebbül izs dáma let, mijóüta ja könyvelöü jár hozzá jestéknént.
dángáll 1. letapos: Ép mos láttam, hogy a Laji tinóüja dängájü ja vetésedet. 2. üt, ver, elpáhol: Jücsát se jártana naponken dängáni.
dara 1. dúrván örölt kukorica vagy gabonaféle: Tengeri darátü hizik legjobban a disznóü. 2. höszerü, szemcsés téli csapadék: Tr. mondóka: Esik a hóü meg a dara, fázik a menyasszom fara. Ahom fázig betakarja, ahom vizket, megvakarja.
darásseggü kicsi, hegyes fenekü (főleg nő): Tr. mondóka: Te jis épp ojjam vagy, mint más, hegyes seggü, mint a darázs.
déböl tönkre tesz, pocskékká tesz: A magadét tudod kéméni jugyi? De ja másécs csak débölo.
degradáll hivatalából lecsúszik, degradál: Miklóus izs degradát élnögbü munkássá.
dekecses (rég! szó) vándor kocsikénőcs árus: Sz. Ojjan a ruhájü, mint a dekecseseké: piszkos, szennyes.
dikicsél 1. életlen késsel vág: Vedd előü üa más!k kést, ne dikicséd avval a rosszá. 2. közösül: Az óülpadon a takarmányon dikicsétek Marivä.
dilinyóü ~ dilinyóüs bolond, féleszü: Dilinyóü vaty te komám! Hát uty kell asz csináni?
dinèr henger alakú, zománcozott edény ételhordásra, melynek füle a vödöréhez hasonlóan van kiképezve.
disznóü ~ disztóü (Ósz.) 1. sertés: Sz. Hálgat, mint a hugyóü disztóü: a bünössége miatt hallgató emberre mondják. Tr. Sz. Ebbe jaz étélbe meg belelépett a disznóü: hússal fött. Tr.Tk. Te hogy eszé komám,

mint az ökör, vagy mint a disztóú? — Hát, mint az ökör. — Én komám mint a disztóú, beszek is, iszok is. 2. az étkezéskor bőfögő ember jelzője: Mid büföksz itt az asztáná te disznóú. 3. a részeg ember jelzője: Hon az ékhajladba ruktá be mú korán reggē te részegezs disztóú?

disztelen szégyentelen, szemérmetlen: Hogy nem sül ki ja szeme ja disztelennek. Képpes ēvenni attú βa kis köjöktű βa jáccóuját.

domból duhajkodva mulat, tivornyázik. Vasárnap nem is vóút neki jelég, mék hetfün izs dombóni kē neki.

dongóú méh: Egy bunkóú van az órán, ugy mekcsipte jegy dongóú. Gym. Vóút egy dongóú meg egy légy, tovább is vam monygyam még?

dörccis (tréfásan) kenyér: Osz lessz-e dörccis téllere Laji? — Hát van vagy nyóuc mázsá buzám, a bisztos elég lesz egy esztendejig.

doszt pontosan elég, éppen elég: Mari néném ety kanállá se jeszek többet. E doszt elég vóút.

dóuzni zsebben hordható dohánytartó fémdoboz: Keserves egy nap vóút ez a maji nap. Ithon hagytam a dóuznimat, oszt egész nap nem tuttam rágyútani.

döccenőü gödör a földúton, ami zökkenve rándítja meg a szekeret: Teli van ez a Báróútagosi jut mindenüd döccenőüvē, maj kiszakatt a gyomrom míg végik hájtottam rájta.

dönget 1. talajt lesulykol: Döngezs le jeszt a területet, mer ide mértem ki jaz asztak hejjet. 2. üregeš belsejű tárgyat üt: Minek kē döngetni örök-

ké jaszt a ládát? 3. üt, ver: A köjköd döngeti Gyula, de csináhgt avvā mán akármit.

döngöl 1. ütögetéssel a laza talajt keményé teszi: Megyek seggitek Jóúskának a hász főüggýéd döngöni, hat padlóúszhassák miné jelébb. 2. üt, ver: Döngöd ē vaty kéccer, oszt óútán nem kē neki jimátkozni mindeg.

döngölőü nyélre erősített súlyos tuskó a laza talaj ledöngölésére.

dönnyög 1. orrából beszél, kelletlenül válaszol, dönnyög: Te meg mid dönnyöksz? Beszél tisztességesen, ha kérdeznek! 2. hangot ad a borját szoptatni akaró tehén: Dönnyög a Himes, engedd alá mán a börnyut, hat szopjék.

dörzsölőü 1. munkával egybekötött falusi szórakozás, hol a lányok lábukkal puhítják a szöszt, s közben nótáznak, csevegnek a legényekkel: Mos má nincs ojjan jóü dörzsölőük, mint régen. Husz fűt is megdörzsötünk fejenként, óút mek hájnalik táncótunk. 2. a szöszt dörzsölő személy: Kik a dörzsölőük Paragékna. 3. szösz dörzsölő szerszám, eszköz: Nóútaséknak vóút egy ojjan dörzsölőüjük, hogy ety kita szösz izs belefért eccēre. 4. radírgumi: Keres mán egy dörzsölőüt, mer étévesztetem a leckét.

drucájá (csak birt. sz.raggal) keresztneve azonos vele: Téged is Pistának híjnak? Hát akkō drucám vagy.

drugár hosszú, egyenes fa, sugár fa: Na jez a drugár jóü les sárgerendának.

BALOGH LÁSZLÓ